

Pradžia > ... > Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas > Paveldėjimas > Teisių In Rem Pritaikymas > Portugal

Teisių in rem pritaikymas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugalija

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pirmiausia pažymėtina, kad daiktinės teisės gali būti naudojimo teisės (port. *direitos reais de gozo*) arba garantijų teisės (*direitos reais de garantia*).

Antra, pagal doktriną ginamos ne tik daiktinės teisės į materialius daiktus, bet ir daiktinės teisės į nematerialius objektus.

Galiausiai Portugalijos teisėje įtvirtintas principas *numerus clausus*, arba daiktinių teisių baigtinis pobūdis (Civilinio kodekso (port. *Código Civil*) 1306 straipsnis).

TEISĖS, KURIOS GALI BŪTI PAVELDIMOS

Paveldimos gali būti teisės, kurios nenustoja galioti mirus jų turėtojui, o galioja ir po jo mirties.

Portugalijos civilinio kodekso (port. *Código Civil*) 2025 straipsnyje nurodyta, kas gali būti paveldima. Teisiniai santykiai, kurie išnyksta mirus atitinkamam savininkui, pagal savo pobūdį arba dėl teisės aktų poveikio negali būti paveldėjimo objektas; teisės, kurių galima atsisakyti, taip pat gali išnykti po turėtojo mirties, jeigu taip nurodė jų turėtojas.

Pavyzdžiui, uzufuktas ir daiktinė teisė naudotis patalpa ir joje gyventi yra daiktinės teisės, pagal įstatymą išnykstančios mirus jų turėtojui (Civilinio kodekso 1476 straipsnio 1 dalies a punktas ir 1485 straipsnis).

Dabartinę Civilinio kodekso redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

Išskyrus uzufuktą (Civilinio kodekso 1443 straipsnis), daiktinę teisę naudotis patalpa ir joje gyventi (Civilinio kodekso 1485 straipsnis), taip pat daiktines teises, taikomas atvejais, numatytais Civilinio kodekso 2025 straipsnyje, arba kitais atvejais, konkrečiai numatytais kitose teisės nuostatose, paprastai likusios daiktinės teisės gali būti paveldėjimo objektas.

Ribojamos tam tikros teisės, pvz., daiktinės teisės į deklaruotus ginklus, kurias galima paveldėti tam tikromis sąlygomis, nurodytomis Teisinės ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemos (port. *Regime Jurídico das Armas e Munições*) 37 straipsnyje, t. y. gavus Viešojo saugumo policijos (*Polícia de Segurança Pública - PSP*) nacionalinio direktoriaus leidimą.

2006 m. vasario 23 d. Įstatymu Nr. 5/2006 patvirtintą Teisinę ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemą galima rasti portugalų kalba [adresu](#).

DAIKTINĖS NAUDOJIMO TEISĖS

Teisės aktuose numatytos toliau minimos daiktinės naudojimo teisės (Civilinio kodekso 1302–1575 straipsniai ir toliau paminėta teisinė pakaitinio naudojimosi sistema (port. *Regime Jurídico da Habitação Periódica*)):

- nuosavybės teisė (port. *direito de propriedade*) (Civilinio kodekso 1302 straipsnis);
- bendros nuosavybės teisė (port. *compropriedade*) (Civilinio kodekso 1403 straipsnis);
- buto nuosavybės teisė (port. *propriedade horizontal*) (Civilinio kodekso 1414 straipsnis);
- uzufuktas (port. *usufruto*) (Civilinio kodekso 1439 straipsnis);
- daiktinė teisė naudotis patalpa ir joje gyventi (port. *direito real de uso e habitação*) (Civilinio kodekso 1484 straipsnis);
- daiktinės pakaitinio naudojimosi teisės (port. *direito real de habitação periódica*);
- užstatymo teisė (port. *direito de superfície*) (Civilinio kodekso 1524 straipsnis);
- servitutai (port. *servidões prediais*) (Civilinio kodekso 1543 straipsnis).

Pakaitinio naudojimosi teisinė sistema buvo patvirtinta 1993 m. rugpjūčio 5 d. Įstatymu Nr. 275/93, kurį galima rasti portugalų kalba [adresu](#).

DAIKTINĖS GARANTIJŲ TEISĖS

Civiliniame kodekse numatytos toliau minimos daiktinės teisės, susijusios su garantijomis:

- nuomos perdavimas (port. *consignação de rendimentos*) (656 straipsnis);
- įkeitimas (port. *penhor*) (666 straipsnis);
- hipoteka (port. *hipoteca*) (686 straipsnis);
- nekilnojamojo turto privilegija (port. *privilégios imobiliários*) (743 ir 744 straipsniai);
- kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė (port. *direito de retenção*) (754 ir 755 straipsniai).

DAIKTINĖS TEISĖS Į MATERIALIUS DAIKTUS

Civilinio kodekso 1302 straipsnyje numatyta, kad to kodekso reglamentuojamos nuosavybės teisės objektu gali būti tik kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai (įskaitant vandenį).

DAIKTINĖS TEISĖS Į NEMATERIALIUS OBJEKTUS

Civilinio kodekso 1303 straipsnyje nurodyta intelektinė nuosavybė, kuri atitinkamai reglamentuojama Pramoninės nuosavybės kodekse (port. *Código da Propriedade Industrial*). Pagal doktriną intelektinė nuosavybė yra sąvoka, apimanti autorių teises, gretutines teises ir pramoninę nuosavybę. Portugalijos teisėje išlaikomi du pavadinimai: intelektinė nuosavybė (Civiliniame kodekse) ir pramoninė nuosavybė (Pramoninės nuosavybės kodekse, paskelbtame 2018 m. gruodžio 10-d. Įstatyminio dekreto Nr. 110/2018 priede).

Pagal Pramoninės nuosavybės kodekso 2 straipsnį žvejyba, žemės ūkis, miškininkystė, gyvulininkystė ir gavybos pramonė, pramonė ir prekyba siaurąja prasme ir visi gamtiniai ir pagaminti produktai bei paslaugos priklauso pramoninės nuosavybės taikymo sričiai.

Doktrinoje nevienodai aiškinama, ar nacionalinėje teisėje pripažįstama nuosavybės teisė ir kitos daiktinės teisės į nematerialius objektus, pvz., komercinio subjekto nuosavybė ar intelektinė nuosavybė. Šis klausimas priklauso nuo teismų išaiškinimo.

Pramoninės nuosavybės kodekse reglamentuojamos teisės į patentus, naudinguosius modelius, puslaidininkių gaminius, dizainus, prekių ženklus, premijas, logotipus, kilmės nuorodas ir geografines nuorodas, taip pat jų modifikavimą ir perdavimą.

Iš patentų, naudingųjų modelių, puslaidininkių gaminių topografijų įrašų, dizainų, prekių ženklų ir kitų skiriamųjų verslo ženklų kylančios teisės gali būti pateikiamos kaip užtikrinimo priemonė – Pramoninės nuosavybės kodekso 6 straipsnis.

Dabartinę Pramoninės nuosavybės kodekso redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

Kalbant apie komercines įmones, teisių į dalyvavimą ar akcijų paveldėjimas dėl vieno iš partnerių mirties ir tokio paveldėjimo reikalavimai reglamentuojami Įmonių kodekse (port. *Código das Sociedades Comerciais*), t. y.:

- 184 straipsnyje – paveldėjimas dėl tikrosios ūkinės bendrijos nario mirties,
- 198, 225 ir 252 straipsniuose – paveldėjimas dėl uždarnosios akcinės bendrovės akcininko mirties,
- 469 ir 475 straipsniuose – paveldėjimas dėl komanditinės ūkinės bendrijos partnerio mirties.

Dabartinę Įmonių kodekso redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Taip, paprastai šios teisės įregistruojamos registre, kaip paaiškinta toliau.

ĮMONIŲ REGISTRO TARNYBOS

Žemės registro tarnybose (port. *Conservatórias do Registo Predial*) registruojami veiksmai, susiję su pastatų teisiniu statusu, įskaitant toliau nurodytas daiktines teises (Žemės registro kodekso (port. *Código de Registo Predial*) 1 ir 2 straipsniai):

- teisiniai veiksmai dėl nuosavybės, uzufukto, teisės naudotis patalpa ir joje gyventi, užstatymo ar servituto teisių atsiradimo, pripažinimo, įgijimo ar pakeitimo;
- teisiniai veiksmai, lemiantys buto nuosavybės ir pakaitinio naudojimosi teisių sukūrimą ar pakeitimą;
- žemės nuosavybės pokyčiai dėl žemės padalijimo, bendros nuosavybės struktūros pertvarkymo ir padalijimo, taip pat atitinkami pakeitimai;
- pasiūlymai dėl turto perdavimo ar suvaržymai, lengvatinės sąlygos ir lengvatinės testamentu nuostatos, jeigu joms suteiktas daiktinės teisės poveikis, taip pat iš šių faktų kylančios sutartinės padėties perdavimas;
- turto perdavimas kreditoriams;
- hipoteka, jos perdavimas ar pakeitimas, atitinkamos registracijos pirmenybės laipsnio nustatymas ir nuomos perdavimas;
- gautinų sumų, užtikrintų hipoteka ar nuomos perdavimu, perdavimas, kai perduodama garantija;
- ilgesnės negu 6 metų trukmės nuoma ir jos perdavimas arba subnuoma, išskyrus nuomininko ūkininkavimą;
- kredito įsipareigojimas, užtikrintas hipoteka arba nuomos perdavimu, taip pat kiti veiksmai arba susitarimai, turintys poveikį toms pačioms gautinoms sumoms;
- visi kiti pagal įstatymą registruotini nuosavybės teisės apribojimai;
- teisiniai veiksmai, dėl kurių išnyksta teisės, taip pat suvaržymai arba registruoti mokesčiai.

Minėtuosius faktus privaloma užregistruoti, išskyrus išvardytus Žemės registro kodekso 8-A straipsnyje.

Pagal Civilinio kodekso 687 straipsnį hipoteka turi būti įregistruojama, priešingu atveju ji nebus pripažįstama trečiųjų šalių atžvilgiu.

Žemės registracijos sąlygos nurodytos toliau paminėtose Žemės registro kodekso nuostatose:

- subjektai, kuriems taikoma registracijos prievolė, terminai ir teisių į nekilnojamąjį turtą tinkamumas registruoti išdėstyti 8-B, 8-C, 8-D ir 9 straipsniuose;
- išankstinė registracija, registracijos tąsa, visų pirma nuosavybės teisės paveldėjimo principas ir atleidimas nuo išankstinės registracijos pirkimo registre dėl padalijimo ir (arba) paveldėjimo, išdėstyti 34–35 straipsniuose;
- teisė prašyti registracijos ir atstovavimo galimybė numatytos 36–39 straipsniuose;
- registracijos prašymo pateikimo forma ir priemonės, ypač teisė atlikti registraciją elektroniniu būdu, nustatytos 41–42-A straipsniuose;
- dokumentai, kuriuos reikia pateikti, išdėstyti 43–46 straipsniuose.

Žemės registro kodekso redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

Išsamesnės informacijos apie prašymus įregistruoti žemę, įmonę ir motorinę transporto priemonę, pvz., kaip nusiųsti prašymą, taip pat apie reikalavimus ir paslaugas, pateikiama internete adresu <https://justica.gov.pt/>

ĮMONIŲ REGISTRO TARNYBOS

Veiksmai, kuriais siekiama paskelbti individualių įmonių, komercinių įmonių, komercinės formos civilinės teisės asociacijų ir individualių ribotos atsakomybės bendrovių teisinį statusą, registruojami įmonių registro tarnybose (port. *Conservatórias do Registo Comercial*). Įmonių registro tarnybose (Įmonių registro kodekso (port. *Código do Registo Comercial*) 1 straipsnis)) taip pat registruojami tam tikri veiksmai, susiję su kooperatyvų, valstybinių įmonių, papildomų įmonių grupių ir Europos ekonominių interesų grupių teisiniu statusu.

Įmonių registro tarnybose turi būti užregistruoti Įmonių registro kodekso 15 straipsnyje nurodyti veiksmai.

Registracijos įmonių registre sąlygos nurodytos Įmonių registro kodekso 28–53 straipsniuose.

Pagal Įmonių registro kodekso 32 straipsnio 1 ir 2 dalis:

- gali būti registruojami tik veiksmai, nustatyti dokumentais, kuriais jie teisiškai pagrindžiami;
- užsienio kalba surašyti dokumentai gali būti priimami tik išversti, nebent juose nurodyti veiksmai, kurie registruojami pagal stenogramas, dokumentai yra surašyti anglų, prancūzų arba ispanų kalbomis ir kompetentingas pareigūnas gerai moka tą kalbą.

Kalbant apie fiskalines prievoles, pagal Įmonių registro kodekso 51 straipsnio 1 dalį veiksmas, kuriam taikomi fiskalinio pobūdžio mokesčiai, negali būti galutinai užregistruotas, kol nėra tinkamai sumokėti mokesčiai arba jų sumokėjimas nėra užtikrintas.

Įmonių registro kodekso redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

VERTYBINIŲ POPIERIŲ REGISTRAVIMAS

Pagal įstatymą vertybiniais popieriais, be kita ko, pripažįstamos šios priemonės:

- akcijos ir pajai;
- obligacijos;
- nuosavas kapitalas;
- kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai;
- pirmesnėse dalyse nurodytų vertybinių popierių suteikiamos teisės, jeigu atitinkami įsipareigojimai apima visą emisiją arba jos dalis arba yra numatyti emisijos išleidimo metu;
- autonominiai variantai;
- kiti vienaarūšės teisinės situacijas atspindintys dokumentai, jeigu juos galima perduoti rinkoje.

(Portugalijos vertybinių popierių kodekso (port. *Código dos Valores Mobiliários*) 1 straipsnis)

Vertybiniai popieriai laikomi užregistruota forma (Portugalijos vertybinių popierių kodekso 52 straipsnis).

Vertybinių popierių įsigijimas, taip pat uzufrukto, įkeitimo ar kitų teisinių situacijų, kuriomis suvaržomi vertybiniai popieriai, sukūrimas, pakeitimas ar išnykimas užregistruojami (paprastai tai daro emitentas arba valdymo subjektas) ir gali būti paveldimi.

Vertybinių popierių registravimas, registravimo subjektai, registravimo reikalavimai, registracijos poveikis teisių sukūrimui, perdavimui, naudojimuisi jomis ir jų paveldėjimui skiriasi priklausomai nuo minėtų vertybinių popierių kategorijų.

Šis klausimas reglamentuojamas 1999 m. lapkričio 13 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 486/99 patvirtintame Portugalijos vertybinių popierių kodekse, kurio galiojanti redakcija pateikiama portugalų kalba [adresu](#).

MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REGISTRAI

Su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų teisiniu statusu susiję veiksmai registruojami Motorinių transporto priemonių registruose (port. *Conservatórias do Registo Automóvel*).

Registracijos tikslais transporto priemonės laikomos motorinėmis transporto priemonėmis ir jų priekabomis, kurios pagal Greitkelių kodeksą (port. *Código da Estrada*) privalo būti registruojamos.

Greitkelių kodekso 117 straipsnyje nurodoma, kurios transporto priemonės ir priekabos privalo būti registruojamos. 1994 m. gegužės 3 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 114/94 patvirtinto Greitkelių kodekso galiojančią

redakciją portugalų kalba galima rasti [adresu](#).

Motorinių transporto priemonių registravimo kodekso (port. *Código de Registo Automóvel*) 5 straipsnyje nurodyti atvejai, kada registravimas yra privalomas.

Motorinės transporto priemonės negali būti įkeičiamos – Motorinių transporto priemonių registravimo kodekso 8 straipsnis.

Motorinių transporto priemonių registravimo reikalavimus galima rasti šiuo [adresu](#).

Motorinių transporto priemonių registravimas reglamentuojamas 1975 m. vasario 12 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 54/75, kurį galima rasti [adresu](#).

Taip pat svarbus 1975 m. vasario 12 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 55/75 nustatomas Motorinių transporto priemonių registravimo reglamentas (port. *Regulamento do Registo de Automóveis*), kurį galima rasti [adresu](#).

NACIONALINIS ORLAIVIŲ REGISTRAS

Orlaiviai arba autonominė įranga (variklis, sraigtas, propeleris ir kt.) turi būti registruojami Nacionaliniame orlaivių registre (port. *Registo Aeronáutico Nacional*).

Registracijos prašymas pateikiamas nustatyta forma ir prie jo pridedami toliau nurodyti dokumentai:

1. pirkimo–pardavimo sutartis arba kitas pardavimo aktas;
2. ankstesnės registracijos šalies orlaivių registre nurodyta pažyma apie atidavimą į metalo laužą arba pažyma apie neregistravimą;
3. muitinio įforminimo pažymėjimas, jeigu orlaivis yra importuotas iš ES nepriklausančios šalies;
4. dvi neutraliomis spalvomis, 9x12 formatu, be paraščių išspausdintos orlaivio nuotraukos – viena iš priekio ir viena iš profilio, su nudažytais nacionalinės priklausomybės ir registracijos ženklais.

Užsienio šalyse išduotuose dokumentuose turi būti asmenų parašai, kurie būtų tinkamai patvirtinti notaro ir legalizuoti ir prie kurių būtų pridėta apostilė, kaip nurodyta 1968 m. birželio 24 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 48450 ratifikuotos 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo 3 ir 4 straipsnių nuostatose, arba kurie būtų tinkamai patvirtinti notaro ir legalizuoti toje šalyje veikiančios Portugalijos diplomatinės ar konsulinės atstovybės.

Dokumentuose, kuriuos Portugalijoje išduoda juridinis subjektas, turi būti teisės aktais pripažintų teisinių atstovų parašai ir frazė „tinkamai įgaliotas ir vykdydamas savo įgaliojimus“.

Daugiau informacijos pateikta [Nacionalinės civilinės aviacijos institucijos](#) (port. *Autoridade Nacional de Aviação Civil*) interneto svetainėje.

LAIVŲ REGISTRAS

Laivų registravimas reglamentuojamas 1972 m. liepos 31 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 265/72 (Bendrasis uosto institucijų reglamentas (port. *Regulamento Geral das Capitánias*)), kurį galima rasti šiuo [adresu](#).

Taip pat taikomas 1989 m. kovo 28 d. Įstatyminis dekretas Nr. 96/89, kuriuo nustatomas Madeiros tarptautinis laivų registras (port. *Registo Internacional de Navios da Madeira*), ir [1989 m. rugpjūčio 23 d. Ministro įgyvendinimo įsakymas Nr. 715/89](#) (port. *Portaria n.º 715/89, de 23 agosto*), kuriuo reglamentuojami tam tikri registro aspektai.

Pastaba: 1989 m. kovo 28 d. Įstatyminis dekretas Nr. 96/89 yra paskelbtas 2020 m. rugpjūčio 27 d. Įstatymo Nr. 56/2020 priede. Su jo galiojančia redakcija galima susipažinti [čia](#).

Pagal šią teisinę sistemą:

- nacionaliniai laivai, išskyrus priklausančius karinėms jūrų pajėgoms, turi turėti registruotus savininkus, kad šiais laivais būtų galima vykdyti veiklą, kuriai jie yra priskirti (Bendrojo uosto institucijų reglamento 72 straipsnio 1 dalis);
- prekybiniai laivai pagal atitinkamą teisę taip pat privalo turėti komercinę registraciją (Bendrojo uosto

institucijų reglamento 72 straipsnio 3 dalis);

- nacionaliniai laivai registruojami jūrininkystės tarnybose, išskyrus pramoginius laivus, kurie registruojami galiojančiuose teisės aktuose nurodytose organizacijose (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 1 dalis);
- jeigu įsigyjami nauji laivai arba naujos konstrukcijos, jie priklauso atitinkamame leidime nurodytos jūrininkystės tarnybos kompetencijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 2 dalis);
- jeigu įsigyjami nauji laivai arba atsarginės konstrukcijos, registracija priklauso jūrininkystės tarnybos, kurioje buvo užregistruoti pakeisti blokai, kompetencijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 3 dalis);
- bet kuriame nacionaliniame regione esančiame uoste pastatytas arba įsigytas laivas gali būti parduodamas arba registruojamas kitame to paties ar kito regiono uoste, jeigu jis turi atitinkamą leidimą (Bendrojo uosto institucijų reglamento 73 straipsnio 4 dalis);
- laive esantys lengvieji laivai, net jeigu tai yra gelbėjimosi valtys, maži papildomi žvejybos laivai ir maži nemotorizuoti neburiniai pakrančių laivai, pvz., dingės, luotai, pripučiamos valtys ir vandens dviračiai, skirti naudoti iki 300 m atoslūgio metu, neprivalo būti registruojami, tačiau priklauso jūrininkystės institucijos, atsakingos už jų eksploataavimo licencijų išdavimą, jurisdikcijai (Bendrojo uosto institucijų reglamento 77 straipsnis).

Laivų registracijos reikalavimai išdėstyti Bendrojo uosto institucijų reglamento 78 straipsnyje.

Visų pirma dėl laivų registracijos, kai paveldima mirus savininkui:

- paveldėjimo atveju registracijos pakeitimai grindžiami padalijimo liudijimu arba padalijimo lentele ir atitinkamu ratifikavimo sprendimu, prie kurio pridedamas kompetentingos finansų tarnybos išduotas dokumentas, juo patvirtinant, kad buvo sumokėtas, užtikrintas arba neprivalo būti mokamas atitinkamas paveldėjimo mokestis (Bendrojo uosto institucijų reglamento 82 straipsnio 2 dalis);
- užsienio laivai, kurie yra įgyti paveldėjimo būdu arba pateikus ieškinį Portugalijos teismuose, registruojami aukštesniosios institucijos nustatytoje jūrininkystės tarnyboje (Bendrojo uosto institucijų reglamento 75 straipsnio 3 dalis).

GINKLŲ REGISTRAVIMAS

2006 m. vasario 23 d. Įstatymu Nr. 5/2006 patvirtintą Teisinę ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemą galima rasti portugalų kalba [adresu](#).

Ginklai ir šaudmenys privalo būti deklaruojami ir registruojami PSP (Viešojo saugumo policijoje).

Paveldėjimui mirus savininkui taikomi minėtosios Teisinės ginklų ir šaudmenų reglamentavimo sistemos 37 straipsnyje nustatyti reikalavimai.

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ REGISTRUOJAMA Nacionaliniame pramoninės nuosavybės institute (port. *Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

Patentus, naudinguosius modelius, puslaidininkių gaminius, dizainus ar modelius, prekių ženklus, premijas ar logotipus, kilmės nuorodas ir geografines nuorodas registruoja Nacionalinis pramoninės nuosavybės institutas, kuriam turi būti teikiami atitinkami prašymai.

Prašymo pripažinti ar užregistruoti intelektinę nuosavybę pateikimo reikalavimai išdėstyti Pramoninės nuosavybės kodekse dėl kiekvienos minėtosios kategorijos, nedarant poveikio Europos Sąjungos teisės aktams ir taikytinoms tarptautinėms konvencijoms.

Praktinę informaciją, kaip parengti ir pateikti prašymą pripažinti ar užregistruoti intelektinę nuosavybę, galima rasti Nacionalinio pramoninės nuosavybės instituto interneto svetainėje: <https://inpi.justica.gov.pt/>

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Paprastai daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą įregistravimas pačios teisės nesukuria. Tačiau specialiose teisės nuostatose gali būti numatyta šios taisyklės išimčių, taikomų kitų kategorijų turtui.

ŽEMĖS REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą registracija susijęs poveikis numatytas Žemės registro kodekso 4-7 straipsniuose, t. y.:

- poveikis tarp šalių;
- panaudojimas prieš trečiąsias šalis;
- registracijos pirmenybė;
- iš registracijos kylančios prezumpcijos.

Žemės registro kodekso redakciją galima rasti [adresu](#).

KOMERCINĖS REGISTRACIJOS POVEIKIS

Kommercinės registracijos poveikis iš esmės kildinamas iš Įmonių registro kodekso 11-14 straipsnių, t. y.:

- iš registracijos kylančios prezumpcijos;
- registracijos pirmenybė;
- poveikis tarp šalių;
- panaudojimas prieš trečiąsias šalis.

Įmonių registro kodeksą galima rasti [čia](#).

VERTYBINIŲ POPIERIŲ REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su vertybinių popierių registracijos poveikiu galima susipažinti Vertybinių popierių kodekse (port. *Código dos Valores Imobiliários*), kurį galima rasti [čia](#); šis poveikis skiriasi priklausomai nuo atitinkamų vertybinių popierių kategorijų. Registracija gali turėti steigiamąjį poveikį – sukurti teisę į tam tikrų kategorijų vertybinius popierius (Vertybinių popierių kodekso 73 straipsnis).

MINĖTŪJŲ LIKUSIŲ KATEGORIJŲ TURTO REGISTRACIJOS POVEIKIS

Su ginklų, orlaivių, laivų, motorinių transporto priemonių, intelektinės ar pramoninės nuosavybės – kiekvienos iš minėtųjų turto kategorijų – registracijos poveikiu galima susipažinti jau minėtuose specialiuose teisės aktuose.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisės in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Teisinės nuostatos, kurios gali būti taikomos daiktinių teisių pritaikymui paveldėjimo atvejais, iš esmės yra Civilinio kodekso 15 straipsnis (pvz., kai pritaikymą teismo proceso metu atlieka teismas) ir Žemės registro kodekso 43-A straipsnis (pvz., kai pritaikymą registracijos liudijime atlieka registruotojas).

Pritaikymas siaurąja prasme gali būti atliekamas, kai kyla techninė problema taikant du skirtingus paveldėjimo įstatymus. Pavyzdžiui, jeigu miršta įvaikio tėviai ir biologiniai tėvai ir X šalies teisė taikoma paveldėjimui dėl tėvių mirties, o Y šalies teisė taikoma paveldėjimui dėl biologinių tėvų mirties, gali būti gaunamas rezultatas, kurio nebuvo ketinama pasiekti nė vienoje iš atitinkamų teisės sistemų (pvz., galiausiai įvaikis nėra nei tėvių, nei biologinių tėvų įpėdinis). Teismas šią problemą turi išspręsti pritaikymo būdu.

Kita situacija, kuri nėra pritaikymas siaurąja žodžio prasme, o veikiau – pakeitimas ir (arba) perkėlimas į nacionalinę teisę, įvyksta, kai kitos valstybės teisėje įtvirtinta doktrina pakeičiama nacionaliniuose teisės aktuose žinoma doktrina.

Pakeitimo ir (arba) perkėlimo į nacionalinę teisę sąvoka yra tinkamesnė sistema, kai pritaikomos daiktinės teisės, kaip nurodyta 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 31 straipsnyje. Pavyzdžiui, paveldimos užstatymo teisės (įtvirtintos kitos valstybės teisėje, tačiau nenumatytos Portugalijos teisės aktuose) doktrinos pakeitimas daiktine užstatymo teise (įtvirtinta Portugalijos teisės aktuose).

Tokį pakeitimą ir (arba) perkėlimą į nacionalinę teisę teismo proceso metu gali atlikti teismas, o registravimo metu – registruotojas. Registruotojo sprendimą galima apskųsti teismui (Žemės registro kodekso 140–146 straipsniai).

PASTABA

Šioje faktų suvestinėje pateikta informacija nėra baigtinė ir nėra privaloma nei ryšių palaikymo institucijai, nei teismams, nei kitiems subjektams ir institucijoms. Nors faktų suvestinė reguliariai atnaujinama, joje gali nebūti visų teisės aktų pakeitimų, todėl ji nepakeičia būtinumo susipažinti su bet kuriuo metu galiojančiais teisiniais tekštais.

■ Paskutinis naujinimas: 07/11/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.